

KLASA: UP/I-344-07/12-01/54
URBROJ: 376-04/IB-12-09 (DM)
Zagreb, 22. kolovoza 2012. godine

Na temelju članka 12. st. 1. toč. 2. Zakona o elektroničkim komunikacijama (Narodne novine br. 73/08 i 90/11) u postupku izmjene općih uvjeta poslovanja Hrvatskog Telekom d.d., Zagreb, Savska cesta 32, Vijeće Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije je na sjednici održanoj 22. kolovoza 2012.g. donijelo

ODLUKU

1. Nalaže se trgovačkom društvu Hrvatski Telekom d.d., Zagreb, Savska cesta 32 da u roku 8 dana od primitka ove odluke izmijeni svoje opće uvjete poslovanja tako što će u njima navesti načine plaćanja računa za pruženu elektroničku komunikacijsku uslugu, a ukoliko je plaćanje računa moguće na prodajnim mjestima HT-a, isto mora biti bez naknade.
2. Opći uvjeti poslovanja izmijenjeni u skladu s točkom 1., primjenjivat će se na postojeće krajnje korisnike usluga danom objave izmjena.

Obrazloženje

Dana 18. srpnja 2012. Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije (HAKOM) pokrenula je na temelju članka 12. stavka 1. točke 2. ZEK-a i članka 7. stavka 7. Pravilnika o načinu i uvjetima obavljanja djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga („Narodne novine“ br. 154/11, dalje: Pravilnik o djelatnosti), po službenoj dužnosti, postupak izmjene općih uvjeta poslovanja Hrvatskog Telekom d.d. (HT) u dijelu koji se odnosi na plaćanje računa pretplatnika.

Naime, utvrđeno je da HT od 01. veljače 2012.g. korisnicima naplaćuje naknadu od 5,00 kuna na svaki račun plaćen u njihovim poslovnicama. Ujedno, opći uvjeti poslovanja HT-a ne sadrže nikakve odredbe o načinu plaćanja računa, niti je u njima sadržana opisana naknada od 5,00 kuna.

U tijeku postupka zatraženo je očitovanje od HT-a te mišljenje od Hrvatske narodne banke (HNB), kao tijela nadležnog za primjenu Zakona o platnom prometu.

U svojem očitovanju HT navodi da je mogućnost plaćanja računa u poslovnicama uvedena kako bi se korisnicima proširio izbor do tada postojećih kanala plaćanja računa (poštanski uredi, Internet bankarstvo, poslovnice banaka). Plaćanje računa neposredno u poslovnicama generira određeni trošak koji HT kao vjerovnik ima pravo naplatiti od korisnika-dužnika temeljem članka 163. Zakona o obveznim odnosima. HT dalje navodi da navedeno pravo nije derogirano niti jednim važećim propisom. HT osim toga smatra da uvjeti plaćanja ne potpadaju pod obvezni sadržaj općih uvjeta davatelja usluga. U svakom slučaju, smatra da čak i ako uvjeti plaćanja potpadaju pod obvezni sadržaj općih uvjeta, to ne znači da određeni kanal plaćanja računa mora biti besplatan, niti to nalaže i jedan važeći propis.

U svojem mišljenju HNB najprije navodi da se gotovinsko plaćanje izravno između platitelja i primatelja, prema odredbi članka 4. točke 1. Zakona o platnom prometu („Narodne novine“ br. 133/09) ne smatra platnom uslugom te se na takvo gotovinsko plaćanje ne primjenjuje Zakon o platnom prometu. HNB nadalje navodi da se na ovaj slučaj trebaju primjenjivati odredbe Zakona o obveznim odnosima odnosno Zakona o zaštiti potrošača. Prema njihovim mišljenju, odredbe o načinu plaćanja morale bi biti sadržane u općim uvjetima davatelja usluga. HNB također smatra da se u ovom slučaju plaćanje naknade u iznosu od 5,00 kuna za plaćanje računa u gotovini, u poslovnica HT-a ne može temeljiti na članku 163. Zakona o obveznim odnosima, jer je navedena odredba općenite naravi i podrazumijeva troškove poput naknade pošti ili banci kod plaćanja putem pošte ili banke, ali se ona ne može primijeniti na ispunjenje novčane obveze plaćanjem u gotovini, koje vjerovniku ne stvara nikakav trošak. HNB dalje navodi da su prema Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci novčanice i kovanice hrvatske kune zakonsko sredstvo plaćanja, pa naplata bilo kakvog troška za njihovo primanje nije prihvatljiva već i zbog njihove osnovne funkcije. Zaključno, HNB smatra da HT ne bi imao pravo ni ugovarati ni naplaćivati naknadu za primanje ispunjenja novčane obveze u gotovom novcu, ne dirajući pri tome u njegovo pravo da u budućim ugovorima isključi ispunjenje novčane obveze u gotovini. Mišljenje HNB-a dostavljeno je HT-u 08. kolovoza 2012.g.

HAKOM je u ovom postupku utvrdio sljedeće.

Odredba članka 7. stavka 4. točke 5. Pravilnika o djelatnosti propisuje da opći uvjeti poslovanja moraju sadržavati odredbe o načinu i uvjetima naplate naknada krajnjim korisnicima. Nije sporno da trenutno važeći opći uvjeti HT-a ne sadrže odredbu o naknadi od 5,00 kuna za plaćanje računa u gotovini u poslovnica HT-a. Posljedično, opći uvjeti HT-a su u tom pogledu manjkavi i trebaju biti usklađeni s navedenom odredbom. Međutim, sporno je može li HT u svoje opće uvjete uvrstiti spomenutu naknadu od 5,00 kuna za plaćanja računa u gotovini u svojim poslovnica.

Kako to proizlazi iz očitovanja HT-a i iz mišljenja HNB-a navedena naknada nema uporište niti u Zakonu o elektroničkim komunikacijama niti u Zakonu o platnom prometu.

Nadalje, obrazloženje da se sporna naknada temelji na članku 163. Zakona o obveznim odnosima (ZOO) HAKOM ne može prihvatiti. Nastavno na stručno mišljenje HNB-a, HAKOM smatra da se naknada od 5,00 kuna ne može smatrati troškovima ispunjenja koje nije prouzročio vjerovnik. Ovaj članak isključuje odgovornost vjerovnika za plaćanje troškova koje bi mogli nastati na strani dužnika njegovom vlastitom krivnjom u svrhu ispunjenja obveze kao što je plaćanje naknade za platni promet, dok ispunjenje točno određenog novčanog iznosa u gotovini, u prostorijama vjerovnika, ne može biti pokriveno tom odredbom.

Štoviše, temeljem članka 21. ZOO-a, kad obveza ima za činidbu iznos novca, dužnik je dužan isplatiti onaj broj novčanih jedinica na koji obveza glasi, osim kad zakon određuje nešto drugo.

Nadalje, članak 166. ZOO-a određuje da se ispunjenje obveze sastoji u izvršenju onoga što čini sadržaj obveze te niti dužnik može ispuniti nečim drugim niti vjerovnik može zahtijevati nešto drugo.

Stoga HAKOM smatra da naknada od 5,00 kuna predstavlja povećanje prvobitnog duga i zahtijevanje nečeg drugog od onog što čini sadržaj obveze, a kako ista ne proizlazi iz pravnog posla temeljem kojeg za pretplatnika nastaje obveza plaćanja naknada u vezi s pruženom elektroničkom

komunikacijskom uslugom, HT nije ovlašten naplatiti ovu naknadu od svojih korisnika. Ujedno, kako to proizlazi iz mišljenja HNB-a, prema Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci novčanice i kovanice hrvatske kune zakonsko su sredstvo plaćanja, pa naplata bilo kakvog troška za njihovo primanje nije prihvatljiva.

Na temelju svega navedenog, HT mora izmijeniti svoje opće uvjete poslovanja tako što će u njima navesti načine plaćanja računa, a ukoliko je plaćanje računa moguće na prodajnim mjestima HT-a, isto mora biti bez naknade. Temeljem članka 42. stavka 6. ZEK-a, izmijenjeni opći uvjeti poslovanja, primjenjivat će se na postojeće krajnje korisnike usluga danom objave tih izmjena u skladu sa stavkom 3. istog članka.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove odluke žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 dana od dana primitka.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Miljenko Krvišek, dipl.ing.el.

Dostaviti:

1. Hrvatski Telekom d.d., Savska cesta 32, 10000 Zagreb, faksom i poštom
2. Spis